

**Шевчук Т. Р., асистент кафедри іноземних мов
природничо-математичних спеціальностей
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі України**
**Чирва Ю. О., асистент кафедри іноземних мов
природничо-математичних спеціальностей
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі України**

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

На сучасному етапі розвитку освіти і науки знання іноземної мови є обов'язковим для спеціаліста будь-якого профілю. Під впливом змін, що відбуваються в суспільстві останнім часом, ситуація в галузі навчання студентів іноземної мови в немовному вузі значно змінилася. Орієнтація вузівського курсу на формування у студентів немовних спеціальностей умінь різних видів професійного спілкування з використанням іноземної мови вимагає вирішення цілого ряду питань, що стосуються оптимальної організації процесу навчання згідно сучасних вимог.

Реформування вищої освіти і науки України вимагає перегляду та оновлення цілей, принципів, змісту навчання, методів викладання, форм контролю та критеріїв оцінювання та самооцінювання, засобів навчання як загалом в системі вищої освіти, так і в межах кожної конкретної спеціальності. Зважаючи на вищезазначене, методика викладання іноземних мов потребує урізноманітнення та оновлення [1, с. 82].

Проголошення Україною незалежності та взяття курсу на євроінтеграцію кардинально змінили підходи до викладання та навчання іноземним мовам у вищих навчальних закладах. Методика викладання стала базуватися на розробках зарубіжних методистів. У 1998 р. за підтримки Британської Ради в Україні був розроблений курс «Ділова англійська мова», але це частково вирішило питання досконалого оволодіння англійською мовою тільки для спеціальностей економічного напрямку. Професійна спрямованість вивчення іноземних мов на не філологічних спеціальностях ставить низку завдань із розвитку професійних навиків у студентів: оволодіння професійною лексикою, вміння комунікативних навиків професійного спілкування, формулювання власної точки зору на професійну тематику, тощо [3, с. 252].

Викладання іноземної мови для нефілологічних спеціальностей значною мірою відрізняється від викладання іноземної мови як профілюючого предмету. У цьому випадку здійснюється викладання іноземної мови як мови професійного спілкування, що поєднує в собі знання мови та профілюючого фаху.

У зв'язку з цим необхідно приділити пильну увагу відбору змісту та методів викладання іноземної мови з урахуванням специфіки навчального

закладу, передбачивши можливість їх періодичної коригування, а також освітніх технологій та форм взаємодії викладача і учнів в процесі навчання [1, с. 83].

Традиційно навчання іноземній мові в немовному вузі було більш орієнтоване на читання, переклад та розуміння спеціалізованих, професійних текстів, а також вивчення наукового стилю. Зараз необхідно акцентувати увагу на розвиток навичок мовлення на професійно-орієнтовані теми та введення наукових дискусій. Поряд із навичками вільного спілкування іноземною мовою на побутову тематику, фахівцям необхідні уміння та навички професійно спрямованого перекладу в певній галузі науки чи техніки, а також уміння користуватися іноземною мовою у телекомунікаційних мережах.

Для досягнення такої мети можна поєднувати традиційні та нетрадиційні методи (в тому числі інтерактивні), але здійснюючи акцент на принципі комунікативності, як в процесі спілкування, так і у використанні навчальних матеріалів і навчальних посібників [4, с. 2].

Інтерактивні методи є найбільш поширеними серед нових методів навчання і передбачають певний порядок інформаційної взаємодії між суб'єктами навчального процесу і навчальним середовищем. За всієї різноманітності саме цих методів їх неодмінною умовою є наявність проблеми та робота над нею в групах, командах, прийняття узгодженого рішення й діалог за підсумками роботи [3, с. 252].

Необхідно відзначити, що у процесі навчання повинні широко використовуватися сучасні дидактичні принципи сугестивності, наочності, використання аудіо- та мультимедійних засобів. Беручи до уваги систему вправ, що передують усному мовленню, викладач повинен пам'ятати про їхню загальну побудову та рівень складності. Викладач іноземної мови повинен добре знати особливості наукових і спеціалізованих текстів з відповідної спеціальності та поступово знайомити з ними студентів.

Слід відзначити, що необхідно поступово збільшувати об'єм монологічного мовлення в діалогічному та, з часом, перейти до монологічних форм усного мовлення – резюме, реферування, анотування, опису, а також запису почутого, що стане в нагоді для конспектування лекцій.

Викладання іноземної мови необхідно починати за принципом «від простого до складного», якнайшвидше виробити в студента алгоритм його діяльності в режимі комунікативного ряду «викладач / аудіо- та мультимедійні засоби - студент», «студент - студент» [4, с. 3].

При створенні навчально-методичних комплексів важливе значення набуває не тільки зміст, але й засоби навчання, а також способи подачі навчального матеріалу і принципи організації навчальної діяльності студентів.

Підручники, різноманітні наочні посібники, аудіо-та відеоматеріали, комп'ютерні та технічні засоби, що використовуються в навчально-методичному комплексі, дозволяють моделювати іншомовне середовище і стимулювати до спілкування іноземною мовою. Традиційні навчальні матеріали підкріплюють електронними курсами або підручниками, мультимедійними навчальними програмами [1, с. 84].

Мультимедійні технології включають анімаційну графіку, відеофільми, звук, інтерактивні можливості, використання віддаленого доступу і зовнішніх ресурсів, роботу з базами даних тощо. Цей перелік постійно розширяється і поновлюється. Ці засоби повинні відповідати системі психологічних, дидактичних, медичних вимог.

Мультимедійні засоби навчання дають можливість здійснювати поточний, текстовий і підсумковий контроль рівня мовної підготовки студентів. Мультимедійні носії можна використовувати для роботи як безпосередньо на занятті, так і вдома. Таким чином, посилюються ефективність і продуктивність вивчення іноземної мови, при цьому використовуються адекватні прийоми і технології навчання.

Комплексне використання матеріально-технічних засобів, закладених у навчально-методичний комплекс, дає можливість переходити від навчальної діяльності до виконання самостійних творчих завдань, тематика яких визначається темами, що вивчаються в рамках навчально-методичного комплексу. До таких завдань можна віднести організацію і проведення тематичних конференцій і свят, конкурсів, підготовку доповідей на студентську наукову конференцію, рефератів, проектну діяльність. Всі вони націлені на розвиток самостійності та творчості студентів, дозволяють підвищити практичну спрямованість навчання, дають можливість поєднувати індивідуальні, парні та групові види роботи, значно підвищують рівень володіння мовним матеріалом і внутрішню мотивацію [1, с. 84].

Актуальність використання Інтернет-методик у навчальному процесі пов'язана не тільки із технологічним прогресом, а й з постійним прагненням почерпнути дедалі більший обсяг інформації. Інтернет є цінний для пошуку інформації різного спрямування, що особливо важливо для вивчення іноземних мов професійного спрямування. Спілкування за допомогою електронної пошти в Інтернеті є корисним засобом для вивчення іноземної мови в аудиторії. Електронна пошта дає змогу студентам контактувати з первинними носіями мови, яку вивчають. Застосування Інтернет-методик в аудиторній діяльності студентів на практичних заняттях з іноземної мови є джерелом їхньої додаткової мотивації завдяки розширенню мовного середовища та пізнання культури іноземної країни, а також у соціальній, професійно-академічній та практичній спрямованості такої діяльності [2, с. 359].

Таким чином, сучасна методика викладання іноземних мов – це гнучке інформаційно-навчальне середовище. Сучасний підхід до питання пошуку оптимальної та ефективної методики викладання іноземних мов полягає в поєднанні традиційних і інтенсивних методів навчання. При активному використанні сучасних педагогічних технологій в процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей дає позитивний результат на засвоєння та використання іноземної мови майбутніми спеціалістами в їхній професійній сфері. Застосування проаналізованих методів сприяє вдосконаленню процесу викладання іноземної мови професійного спрямування. Однак, зважаючи на нововведення в навчальному процесі, особливу увагу варто приділити технологічному підходу та засобам його реалізації.

Список використаних джерел

1. Загородня І. В. Особливості навчання іноземних мов як немовної спеціальності студентів вищих технічних навчальних закладів України / І. В. Загородня // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. – 2009. – Вип. 14. – Сер. : Педагогічні науки. – С. 81–87.
2. Заяць Ю. Основні підходи щодо викладання іноземної мови професійного спрямування у контексті Болонського процесу / Ю. Заяць // Вісник Львів. університету. – 2009. – Вип. 25. – Ч. 3. – С. 358–363. – (Серія : Педагогічна).
3. Дудікова Л. Сучасні підходи викладання іноземних мов на не філологічних спеціальностях вищих навчальних закладів / Л. Дудікова // Освіта регіону : Політологія, психологія, комунікації. – 2013. – № 1. – С. 251–254.
4. Фещук А. М. Необхідність вивчення іноземних мов студентами немовних спеціальностей у ВНЗ [Електронний ресурс] / А. М. Фещук // Становление современной науки : зб. науч. тр. Межд. науч.-практ. конф., 27 сентября – 05 октября 2013 г. – 3 с. – Режим доступа : www.rusnauka.com/29_SSN_2013/Pedagogica/2_145587.doc.htm